

Datan piilottaminen kuvatiedostoon

Mikko Kangasmäki

1. Johdanto

Tehtävänä on piilottaa dataa .ppm-kuvatiedostoon.

Toteutuksessani tiedostoon voi piilottaa mitä tahansa dataa, mutta teksti on erityisasemassa ja sen voi piilottaa ja lukea suoraan komentorivillä.

2. Metodit

Ppm-tiedostossa kuva on jaettu yksittäisiin pikseleihin, joista jokaisesta on tallennettu kolme lukua: pikselin punaisuus, sinisyys ja vihreys (r,g,b). Tyypillisesti yhden rgb-värin sävy ilmoitetaan luvulla 0-255, mutta standardi sallii myös muut luvut, suurimmillaan 65 536.¹ Yhden pikselin yhden värin sävy siis mahtuu yhteen tai kahteen tavuun.

Ohjelmani koodaa piilotettavan datan näihin pikselitietoihin siten, että jokaisesta värisävyn ilmoittavasta luvusta muutetaan vähiten merkitsevää bittiä.

Jos kuvassa esimerkiksi on 255 eri rgb-sävyä, koodattaisiin kirjain "a" dataan näin:

a = 97 asciina = 01100001 =

alkup. data	a	koodattu
11100001	1	11100001
10000111	0	10000110
01100111	0	01100110
01010111	0	01010110
00000000	0	00000000
01110010	1	01110011
00001000	1	00001001
01101011	0	01101010

Jos rgb-sävyjä olisi enemmän, a koodattaisiin vain jokatoiseen tavuun.

3. Toteutus

¹ <http://netpbm.sourceforge.net/doc/ppm.html>

Ohjelma jakautuu kuuteen komponenttiin:

constants.f90

promptUI.f90

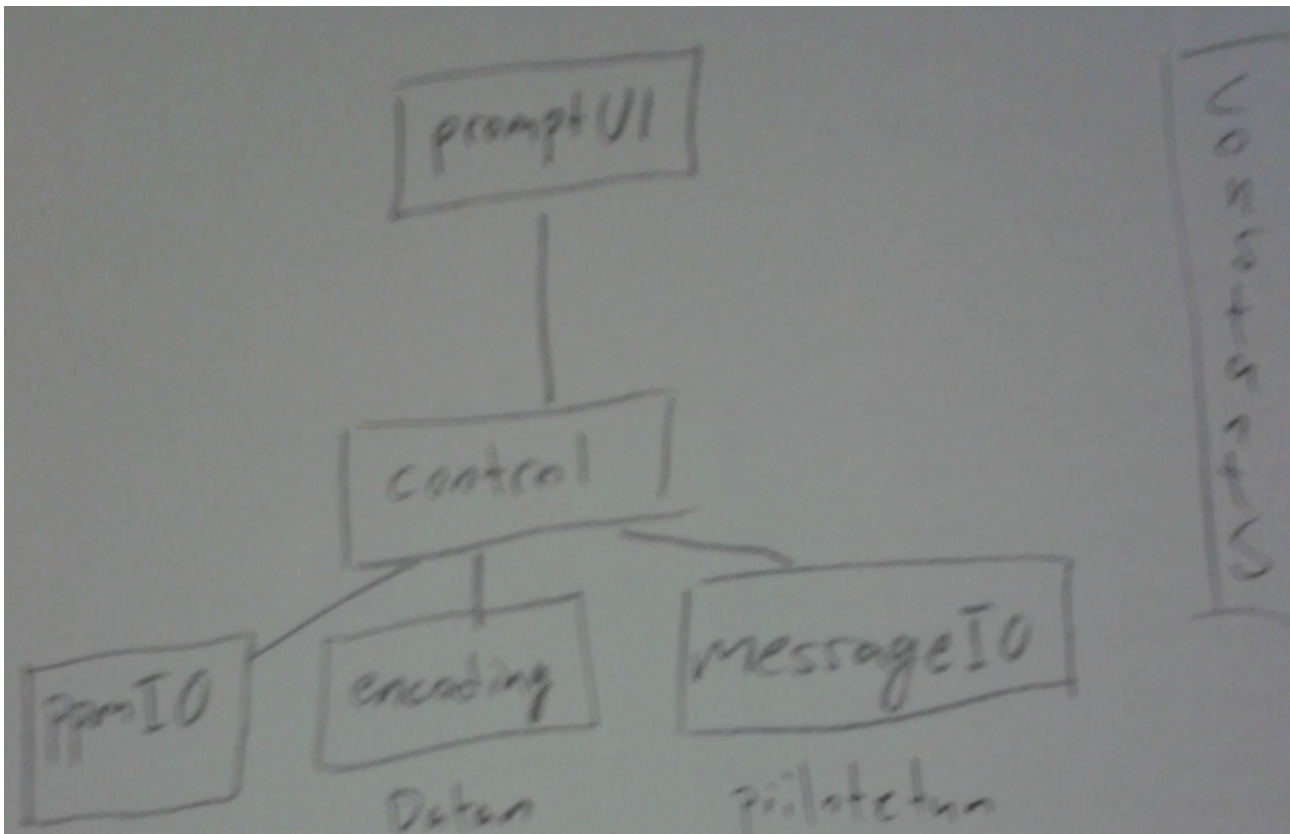
control.f90

ja

ppmIO.f90

encoding.f90

messageIO.f90

Modulissa constants on muiden modulien yhteiset vakiot.

Moduli promptUI on käyttöliittymä terminaalille.

Moduli control hoitaa kaikki isommat tehtävät, joita ohjelma tekee: piilottaa datan kuviin tai dekodaa datan kuvasta.

Modulit ppmIO, encoding ja messageIO hoitavat kaikki pienemmät tehtävät:

ppmIO lukee ja kirjoittaa .ppm-tiedostoja.

encoding ottaa vastaan raakadataa ja koodaa siihen viestin tai dekodaa siitä viestin ulos.

messageIO lukee ja kirjoittaa formatoimatonta dataa levyille ja muuntaa tekstiä ascii-koodiksi.

Modulien tarkempi toiminta on dokumentoitu f90-tiedostoissa itsessään. Alimman tason modulien oleelliset toiminnot ovat seuraavat:

ppmIO:

read_metadata: Lukee metadatan kuvatiedostosta (esim kuvan korkeus, leveys ja värien määrä).

read_data: Lukee pikselidatan kuvatiedostosta.

write_data: Kirjoittaa meta- ja pikselidatan kuvatiedostoksi

encoding:

encode: Piilottaa pikselidataan viestin

decode: Etsii pikselidatasta viestin

messageIO:

read_raw_data: Lukee tiedoston sisällön välittämättä sen formaatista.

write_raw_data: Kirjoittaa tiedostoon raakadataa ilman formaattia.

text_to_ascii: Muuttaa tekstin ascii-numeroiksi

ascii_to_text: Muuttaa ascii-numerot tekstiksi.

Piilottaessaan dataa ohjelma toimii näin:

promptUI saa käyttäjältä käskyn piilottaa dataa ja pyytää controlia toteuttamaan käskyn

control pyytää ppmIO:lta kuvan metadatan

control pyytää ppmIO:lta kuvan pikselidatan

control pyytää messageIO:lta piilotettavaa dataa

control pyytää encodingia piilottamaan datan kuvan pikselidataan

control pyytää ppmIO:a kirjoittamaan kuvan piilotetun datan kanssa uudeksi tiedostoksi.

Lukiessaan dataa ohjelma taas tekee näin:

promptUI saa käyttäjältä käskyn lukea data kuvasta ja pyytää controlia toteuttamaan käskyn

control pyytää ppmIO:lta kuvan metadatan

control pyytää ppmIO:lta kuvan pikselidatan

control pyytää encodingia lukemaan piilotetun datan pikselidatasta

control pyytää messageIO:a kirjoittamaan piilotetun datan tiedostoon.

Ohjelman toimintaa on turha eritellä tarkemmin tässä. Koodiin on kirjoitettu melko kattavat seloteot yksittäisten alirutiinien toiminnasta. Käytetyt algoritmit ovat hyvin suoraviivaisia. Esimerkiksi merkkien lukeminen kunnes vastaan tulee whitespace.

Datan piilottamisessa käytettyjä bitshift-operaatioita ei käsitelty kurssilla, mutta nekin ovat aika simppeleitä. Lähinnä päänvaivaa tuotti oikeiden indeksien löytäminen. Etenkin, kun jotkut bittitason komennut aloittavat indeksoinnin nolasta.²

² Minun varmaan pitäisi kirjoittaa niistä enemmän todistaakseni, että olen ymmärtänyt ne, mutta uskon ja toivon, että koodini todistaa sen puolestani. Lisäksi en enää ehdi.

4. Käyttö

Yksityiskohtaisemmat käyttöohjeet löytyvät src-kansio tiedostosta README.txt. Tässä oleelliset:

Käännä: kirjoita terminaaliin

```
gfortran *.f90
```

kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla gfortran tekee vain mod-tiedostot.

Koodaa tekstiä kuvaan:

```
./a.out kuva.ppm kohde.ppm text="Salainen viesti"
```

Salainen viesti tulee olemaan tiedostossa kohde.ppm, kuva.ppm ei muutu.

Koodaa tiedosto kuvaan:

```
./a.out kuva.ppm kohde.ppm tiedosto.xxx
```

tiedosto.xxx koodataan raakamuodossa kuvaan. Jälleen kuva.ppm ei muutu ja tiedosto.xxx on piilotettu kohde.ppm:ään.

Tulosta salattu viesti terminaaliin:

```
./a.out kuva.ppm
```

olettaen, että tiedostossa kuva.ppm on salattu tekstiviesti.

Tallenna salattu tiedosto:

```
./a.out kuva.ppm tiedosto.xxx
```

tallentaa tiedostoon kuva.ppm salatun datan tiedostoon tiedosto.xxx.

Ohjelma ei osaa automaattisesti tarkistaa datan formaattia.

Quick start:

Kansiossa run on Koodattu Kekkosen kuvaan Kalevalan kolme ensimmäistä runoa. Tulosta ne ruudulle

```
./a.out kalevala_kekkonen.ppm
```

tai tiedostoon

```
./a.out kalevala_kekkonen.ppm kalevala.txt
```

Samassa kansiossa olevaan tiedostoon ukk2.ppm on piilotettu jpg-kuva³, jonka saa tiedostoon komennolla

```
./a.out ukk2.ppm hidden.jpg
```

5. Toiminta käytännössä

3 Kuva on sivulta <http://people.sc.fsu.edu/~jburkardt/>

Ohjelma toimii moitteettomasti ja nopeasti. Tosin, olen kääntänyt sen vain gfortranilla Ubuntu 14.04:ssa, enkä ole ehtinyt testata sitä kuviin, joissa värejä on eri määrä kuin 255. Koodissa on myös piilossa joitakin mahdollisia ongelmakohtia, joihin en enää ehtinyt puuttua. Niistä enemmän seuraavaksi:

6. Mitä olisi voinut tai pitänyt tehdä toisin, jos olisi aikaa ja projekti olisi tärkeämpi

Salatun tiedoston koko on koodattu integer-muuttujaksi. Ohjelma kyllä huomioi mahdolliset eri integer-muuttujien koot, mutta olisi ollut parempi käyttää vakiokokoista muuttujaa, esimerkiksi `integer*4`:sta. Tämä voisi vaatia muutoksia moneen kohtaan koodia, jos kone ei osaa lukea `integer*4`:ia integereiksi oikealla tavalla.

Modulissa `ppmIO` on osittain redundanttia koodia. Se voisi käyttää apuna `messageIO`:n alirutiinia, joka lukee ja kirjoittaa raakadataa.

Ohjelma voisi tunnistaa kommenttirivin kuvasta. Tätä ei olisi edes vaikea toteuttaa: etsi ensin `#` ja sen jälkeen seuraava rivinvaihto.

Ohjelma ajattelee, että `.ppm`-kuvan metadatatassa on vain yksi whitespace värien määrän jälkeen. Tämä on todellisuudessa standardin mukaista, ainakin jos sivua <http://netpbm.sourceforge.net/doc/ppm.html> on uskomisen. Tehtävänanto antaa kuvan, että whitespaceja voi olla useampikin. Olisi ollut helppoa (mutta tylsää) toteuttaa ohjelma niin, että se laskee jäljellä olevien pikseleiden määrästä, mistä pikselidata alkaa. Pelkkien whitespacejen ohikelaaminen ei tässä auta, sillä ensimmäinen pikselidata voi olla jonkin whitespacen ascii-koodi.

Ohjelma voisi tunnistaa automaattisesti, millainen tiedosto kuvaan on piilotettu. Tämän voisi toteuttaa piilottamalla tiedostopääte kuvan alkuun, jolloin ohjelma voisi automaattisesti kirjoittaakin piilotetun datan oikeaan muotoon.

Help-teksti on kovakoodattu `control`-moduliin. En tiedä, miten tällaisia asioita yleensä hoidetaan. Olisi vähän ikävää ja kömpelöä kuljettaa helppiä tekstitiedostona koodin mukana. Toisaalta, ongelmana on myös se, että tämä vähentää ohjelman modulaarisuutta. Parempi ratkaisu olisi ehkä, että `control` välittää help-tekstin käyttöliittymälle, joka sitten päättää, miten sen tulostaa. Samoin, virhetilanteissa jokin ei-käyttöliittymäluokka saattaa tulostella ruudulle. En tosin tiedä, onko fortranin kanssa edes järkevää ajatella käyttöliittymiä.